

POLITIERECHTBANK

“Mijn zaak werd behandeld op de zitting van de politierechtbank”

Wat nu?

1. Hoe krijg ik kennis van het vonnis in strafzaken?

Na de uitspraak ontvang je een kennisgeving dat je het vonnis kan raadplegen op just-on-web (<https://justonweb.be/>). Indien je wordt bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, krijg je zelf geen kennisgeving maar zal het vonnis digitaal naar de advocaat worden toegezonden. Wanneer je deze kennisgeving ontvangt of kennis krijgt van het vonnis via jouw advocaat, moet je nog niets ondernemen om de opgelegde straf of maatregel uit te voeren. Je zal daarvoor later een brief krijgen.

Het vonnis vermeldt de inbreuken waarvoor je werd vervolgd en de uitspraak van de rechter.

Hierna vind je beknopte informatie over de uitspraak van de rechter en de uitvoering van het vonnis. Voor nadere inlichtingen kan je o.a. ook terecht bij een advocaat (<http://www.advocaat.be>) en het justitiehuis van jouw woonplaats (<http://www.just.fgov.be> – rubriek 'gerechtelijke adressen').

2. De rechter heeft me vrijgesproken

In dat geval moet je niets betalen. Het parket (of openbaar ministerie) kan wel binnen de dertig dagen na de zitting beroep aantekenen tegen de vrijspraak. In dat geval zal je een nieuwe dagvaarding voor de rechtbank van eerste aanleg ontvangen.

3. De rechter verleende me opschorting of probatie-opschorting

De rechter heeft geoordeeld dat de verkeersinbreuken bewezen zijn maar heeft geen straf uitgesproken. De gerechtskosten moet je wel betalen. De rechter legt een proeftermijn op. Indien je in deze proeftermijn nieuwe verkeersinbreuken begaat, kan er toch een effectieve straf komen.

De rechter kan voorwaarden koppelen aan de opschorting (probatie-opschorting). De vaste voorwaarden zijn dat je (1) geen nieuwe strafbare feiten mag plegen, (2) een vast adres moet hebben en (3) gevolg moet geven aan de oproepingen van de probatiecommissie en de justitie-assistent. Daarnaast kan de rechter jou vragen om een sensibiliseringscursus bij Vias Institute te volgen. Elke cursus bestaat uit 20 uren (normaal 2 volledige dagen - een zaterdag en een werkdag - en 2 avonden). Je zal enige tijd na de zitting per post een uitnodiging krijgen van het justitiehuis. Je maakt dan een afspraak met de justitie-assistent van het justitiehuis van jouw woonplaats (<http://www.just.fgov.be> – rubriek 'gerechtelijke adressen'). Meer informatie over de cursussen vind je op (www.vias.be/nl/particulieren/vormingen/). Als je de voorwaarden niet naleeft of de cursus niet volgt, is een effectieve bestraffing mogelijk.

4. De rechter veroordeelde me tot een straf

Er zijn hoofdstraffen en bijkomende straffen/maatregelen.

4.1. Hoofdstraffen

4.1.1. Gevangenisstraf

Dit is uitzonderlijk in verkeerszaken maar mogelijk bij ernstige verkeersmisdrijven. Ook bij inbreuken op bijzondere strafwetgeving (bv. Covid-19) is een gevangenisstraf mogelijk.

Je zal een oproepingsbrief van de gevangenis krijgen om je aan te bieden. Onder bepaalde voorwaarden is elektronisch toezicht of een voorwaardelijke invrijheidsstelling mogelijk.

4.1.2. Straf onder elektronisch toezicht

Je krijgt de verplichting om gedurende een bepaalde termijn aanwezig te zijn op een bepaald adres, met uitzondering van een aantal toegestane verplaatsingen of afwezigheden. Je moet een aantal voorwaarden naleven onder toezicht van het justitiehuis. Het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend door het aanbrengen van een enkelband.

4.1.3. Autonome probatiestraf

Je krijgt de verplichting om gedurende een periode bijzondere voorwaarden na te leven. De rechter bepaalt de voorwaarden en de termijn. Het justitiehuis houdt toezicht.

Indien je de autonome probatiestraf niet uitvoert, moet je de vervangende straf ondergaan die de rechter heeft bepaald: het kan gaan om een boete of een gevangenisstraf.

4.1.4. Werkstraf

De rechter legt je een aantal uren gemeenschapsdienst op die je in je vrije tijd moet uitvoeren binnen de 12 maanden na de zitting. Je werkt een aantal uren gratis in een openbare dienst zoals een groendienst, bejaardentehuis, OCMW, ziekenhuis, ... De werkstraf bedraagt minstens 20 uren en maximaal 300 uren.

Je zal enige tijd na de zitting per post een uitnodiging van het justitiehuis krijgen om met de justitie-assistent te bespreken waar en wanneer je de werkstraf uitvoert.

Indien je de werkstraf niet uitvoert, moet je de vervangende straf ondergaan die de rechter heeft bepaald: het kan gaan om een boete of een gevangenisstraf.

4.1.5. Geldboete

De politierechtbank kan jou tot één of meerdere geldboeten veroordelen.

De boete die de rechter oplegt, moet je vermenigvuldigen met de zogenaamde 'opdecimen'. Je moet de boete vermenigvuldigen met acht om te weten wat je moet betalen (voorbeeld: 200 euro wordt $200 \times 8 = 1.600$ euro).

De rechter voorziet ook in een vervangende gevangenisstraf of een vervangend rijverbod dat zal worden uitgevoerd als je de geldboete niet betaalt. Je kan niet zelf kiezen tussen de geldboete en de vervangende gevangenisstraf/het vervangend rijverbod.

Enige tijd na de zitting krijg je per post een overschrijvingsformulier om de boete te betalen. Je zal dit ontvangen van de dienst 'FOD Financiën – Inning & Invordering'. Hierop staat het totale bedrag dat je moet betalen en de uiterste betalingsdatum. Indien nodig kan je om uitstel van betaling of om een afbetalingsplan vragen. Je kan hiertoe ten vroegste na het verstrijken van de beroepstermijn contact opnemen met deze dienst. De contactgegevens vind je bovenaan het overschrijvingsformulier. Je moet vermelden waarom je uitstel van betaling of een afbetalingsplan vraagt. De ontvanger zal over het verzoek beslissen.

4.2. Bijkomende straffen en maatregelen, bovenop de hoofdstraffen

4.2.1. Verval van het recht tot sturen (= rijverbod)

Indien het gaat om een algemeen rijverbod mag je tijdens de periode van het rijverbod met géén enkel motorvoertuig rijden. Dit geldt voor alle motorvoertuigen, dus voor auto's, bestelwagens, vrachtwagens, tractors, bussen, motorfietsen, en bromfietsen klasse B maar óók voor een bromfiets klasse A waarvoor je geen rijbewijs nodig hebt. Een speedpedelec waarmee je 45 km/u kan rijden, mag ook niet. Een gewone elektrische fiets, een elektrische step en andere gemotoriseerde voortbewegingstoestellen zijn geen motorvoertuigen en mag je wel gebruiken tijdens het rijverbod.

De rechter kan echter ook beslissen om het rijverbod te beperken tot bepaalde categorieën, maar het rijverbod moet minstens slaan op de categorie waartoe het voertuig behoort waarmee je de inbreuk hebt begaan.

Verder kan de rechter beslissen dat het rijverbod wordt uitgevoerd tijdens de weekends en op feestdagen. Je mag dan niet rijden vanaf vrijdag 20u tot zondag 20u en vanaf de avond 20u vóór een feestdag tot 20u op de feestdag.

De twee bovenvermelde gunstmaatregelen zijn echter niet mogelijk indien de rechter herstelexamens en/of het alcoholslot heeft opgelegd.

Het rijverbod (als straf) gaat niet in op de dag van het vonnis. Het rijverbod wordt enkele weken of maanden na de zitting uitgevoerd op basis van een beslissing van het parket. De politie zal jou verwittigen wanneer je jouw rijbewijs moet overmaken aan de griffie van de politierechtbank. Als de wijkagent je persoonlijk in kennis heeft gesteld van de uitvoering van het rijverbod, heb je vier werkdagen tijd om je rijbewijs binnen te brengen op de griffie van de politierechtbank waar het vonnis werd uitgesproken. Je kan het rijbewijs ook per aangetekende zending naar de griffie opsturen.

Vanaf de vijfde werkdag na het bezoek van de wijkagent, begint het rijverbod te lopen. Je moet ook bij een weekendrijverbod of een rijverbod beperkt tot bepaalde categorieën binnen de vier werkdagen nadat je de wijkagent hebt gezien, jouw rijbewijs binnenbrengen op de griffie van de politierechtbank. Daar krijg je een attest om een tijdelijk rijbewijs op je gemeente te halen.

Indien je jouw rijbewijs niet of te laat inlevert op de griffie, bega je een nieuw misdrijf, waarvoor je mogelijk opnieuw voor de rechtbank moet verschijnen.

4.2.2. Herstelexamens en herstelonderzoeken

De rechter kan jou ook verplichten tot het afleggen of ondergaan van examens en onderzoeken: een theoretisch examen, een praktisch examen, een geneeskundig onderzoek en/of een psychologisch onderzoek.

Je moet een keuze maken van een instelling waar je deze herstelexamens en herstelproeven zal afleggen.

Je ontvangt korte tijd na de zitting een lijst van de erkende centra voor geneeskundig en psychologisch onderzoek.

4.2.3. Alcoholslot

Als de rechter jou gedurende een periode een alcoholslot oplegt, mag je enkel rijden met een motorvoertuig dat uitgerust is met een alcoholslot, ook als de wagen niet van jou is. Dit geldt dus ook voor firmawagens, vrachtwagens, bussen,... Je moet voor deze periode tevens een aangepast rijbewijs gaan halen. Je moet jouw gewoon rijbewijs binnenleveren op de griffie van de politierechtbank. Daarnaast zal je een omkaderingsprogramma moeten volgen bij een erkende dienst.

Rechters kunnen ook beslissen dat bepaalde voertuigcategorieën niet met een alcoholslot moeten worden uitgerust, behalve die voertuigcategorie waarmee de verkeersovertreding werd begaan.

De politie zal jou de uitvoering van het alcoholslot persoonlijk ter kennis brengen. Wil je blijven rijden, dan moet je binnen dertig dagen nadat de wijkagent is gekomen een alcoholslot laten installeren bij een erkende installateur, je gewoon rijbewijs binnenbrengen op de griffie. Daar zal je attest krijgen om een aangepast rijbewijs (dit betekent een rijbewijs met de code 69) bij je gemeente te gaan halen. Indien een auto is uitgerust met een alcoholslot, kan je de auto pas starten mits je een blaastest aflegt met een alcoholconcentratie van minder dan 0,09 mg/l uitgeademde alveolaire lucht (of van minder dan 0,2 promille alcohol in het bloed).

Meestal zal het parket eerst het rijverbod, eventueel met de herstelexamens en -proeven uitvoeren, gevolgd door het alcoholslot.

Als je ervoor kiest om geen alcoholslot te installeren en het omkaderingsprogramma niet te volgen, dan mag je gedurende de periode dat het alcoholslot werd opgelegd met géén enkel motorvoertuig rijden van de categorie waarvoor het alcoholslot werd opgelegd. Je moet dan ook gedurende die periode jouw rijbewijs bij de griffie indienen. Het gaat dan om een feitelijk verval gedurende de periode en voor de categorieën van voertuigen waarvoor je normaal gezien met het alcoholslot had moeten rijden.

Je vindt meer informatie op:

https://mobilit.belgium.be/nl/Resources/publicaties/wegvervoer/pub_rijbewijs_alcoholslot_dienstencentra.

4.2.4. Rijongeschiktheid

Als de rechter jou medisch rijongeschikt verklaart om een motorvoertuig te besturen, is dit géén straf maar een veiligheidsmaatregel.

Was je op zitting persoonlijk aanwezig of was je vertegenwoordigd door een advocaat, dan mag je in dat geval niet meer rijden vanaf de datum van het vonnis. Het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijk ongeschiktheid gaat onmiddellijk in bij de uitspraak door de politierechter, óók als je beroep aantekent tegen het vonnis van de politierechter.

Heeft de politierechter je rijongeschikt verklaard bij verstek omdat je niet aanwezig was op de zitting of niet was vertegenwoordigd door een advocaat, dan begint het rijverbod om medische redenen vanaf de dag dat de gerechtsdeurwaarder het verstekvonnis betekent, óók als de gerechtsdeurwaarder je niet in persoon heeft gezien. Je mag vanaf de dag van betekening van het verstekvonnis niet meer rijden met een motorvoertuig, óók als je verzet of hoger beroep aantekent tegen het verstekvonnis.

Ook hier ben je verplicht om je rijbewijs binnen te leveren op de griffie van de politierechtbank binnen de vier werkdagen na de uitspraak van het vonnis /de betekening.

Als het vonnis waarin je medisch rijongeschikt wordt verklaard, definitief is, kan je ten vroegste na zes maanden na de datum van het vonnis vragen om je rijongeschiktheid op te heffen door een brief te sturen naar het parket.

4.2.5. Verbeurdverklaring en immobilisering

Indien de rechter de verbeurdverklaring van een voertuig of een ander overtuigingsstuk heeft bevolen, wordt dit voertuig of overtuigingsstuk eigendom van de Belgische Staat. De takel- en stallingskosten worden bij de gerechtskosten verrekend.

In sommige gevallen zal de rechter de tijdelijke immobilisering van jouw voertuig bevelen voor de duur van het uitgesproken rijverbod. Deze tijdelijke immobilisering gebeurt op jouw kosten.

5. Wat als mijn straf met uitstel is?

De rechter spreekt soms de gevangenisstraf en de geldboete, of ook het rijverbod (al dan niet gedeeltelijk) met uitstel uit.

Dit betekent dat de rechter jou veroordeelt en een straf oplegt, maar dat hij beslist dat de uitvoering van de straf (gedeeltelijk) voor een bepaalde termijn wordt uitgesteld. Deze proeftermijn kan, afhankelijk van de feiten, lopen van 1 tot 5 jaar.

Het uitstel kan worden herroepen indien je tijdens de proefperiode een nieuwe verkeersinbreuk begaat. Dit betekent dat je mogelijk de volledige gevangenisstraf moet uitzitten of de volledige geldboete moet betalen en/of het volledig rijverbod moet ondergaan.

6. De gerechtskosten

Bij een vrijspraak moet je niets betalen. Bij een opschorting of een veroordeling moet je de gerechtskosten (dagvaardingskosten en administratieve kosten) betalen.

Bij een veroordeling tot een gevangenisstraf tot acht dagen of tot een geldboete tot 25 euro, zijn de gerechtskosten meestal niet hoger dan 100 euro. Deze kosten betreffen voornamelijk de dagvaardingskosten, een vaste administratieve vergoeding van ongeveer 50 euro en een bijdrage van 22 euro voor het begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand.

Bij een veroordeling tot een gevangenisstraf van méér dan zeven dagen, of een werkstraf van 46 uren of meer, of een geldboete van 26 euro of meer (te vermenigvuldigen met acht) moet je bovenop de gerechtskosten ook één of meerdere bijzondere bijdrage(n) van 200 euro aan het Fonds voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden betalen.

Daarnaast moet je bij een veroordeling ook een administratieve toeslag betalen. Dit staat niet in het vonnis vermeld. Het gaat om een (geïndexeerd) bedrag van 8,84 euro als er een minnelijke schikking was voorgesteld en 25,32 euro als de zaak rechtstreeks voor de rechtbank komt.

7. Schadevergoeding

Het vonnis kan jou ook veroordelen tot een schadevergoeding aan het slachtoffer, indien het slachtoffer (burgerlijke partij) schadeloosstelling heeft gevraagd en de rechter deze heeft toegekend.

In principe betaalt jouw verzekeraar deze schadevergoeding. De voorwaarde is dan wel dat je geldig verzekerd was op het ogenblik van de feiten en dat je jouw verzekeraar tijdig op de hoogte hebt gebracht.

8. Wat indien je niet akkoord kan gaan met de straf?

Indien je niet akkoord gaat met de uitspraak, kan je beroep aantekenen op de griffie. Je moet dit doen binnen een termijn van 30 dagen na het vonnis. Wanneer de 30ste dag op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag valt, wordt die termijn tot de eerstvolgende werkdag verlengd. Na het verstrijken van de beroepstermijn is het vonnis definitief.

Indien je niet verschijnt op de zitting van de politierechtbank, word je veroordeeld bij verstek. Je kan in beroep gaan tegen deze beslissing binnen een termijn van 30 dagen (zie hierboven) of verzet aantekenen tegen deze veroordeling binnen de 15 dagen nadat het verstekvonnis jou door een gerechtsdeurwaarder werd betekend of je persoonlijk kennis hebt gekregen van de betekening van de verstekbeslissing. Verzet stel je in door een beroep te doen op de gerechtsdeurwaarder of, indien je bent gevangen genomen, door een verklaring bij de directeur van de gevangenis.

DISCLAIMER

De bedoeling van deze brochure is om de burger in een klare en eenvoudige taal op de hoogte te brengen van de mogelijkheden na een uitspraak.

De wet voorziet evenwel een aantal nuances die we niet allemaal in een korte brochure kunnen uitleggen. Dit zou de tekst onoverzichtelijk maken.

Bij de minste twijfel raden we jou aan een beroep te doen op een gespecialiseerd persoon zoals een advocaat.

Je kan dan ook geen rechten ontleen aan de inhoud van deze brochure.

Conferenties van voorzitters en hoofdgriffiers van vrederechten en politierechtbanken
Waterloolaan 70, 1000 Brussel
<https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/college-van-de-hoven-en-rechtbanken>